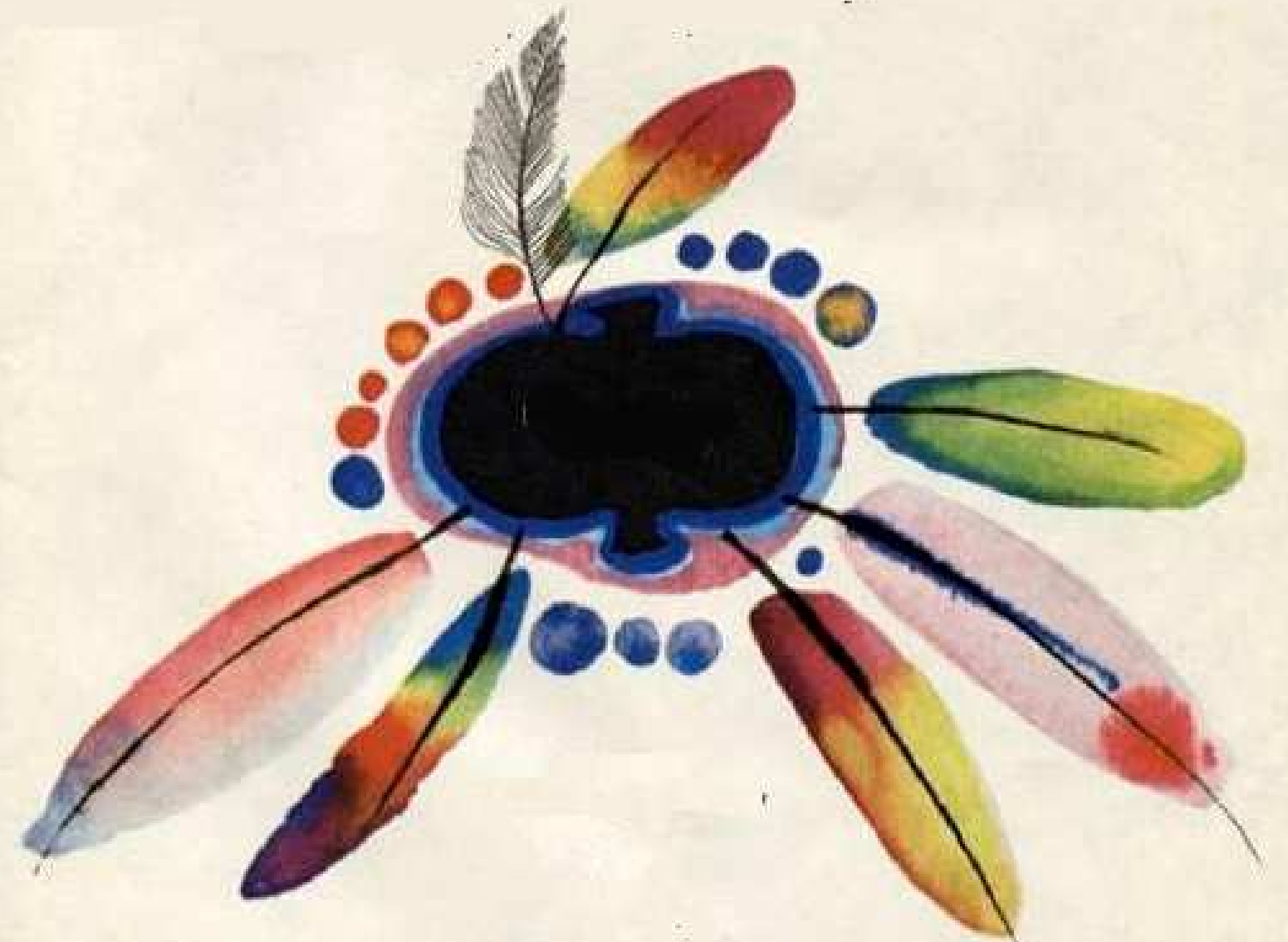

אין החיות גנבו שמש

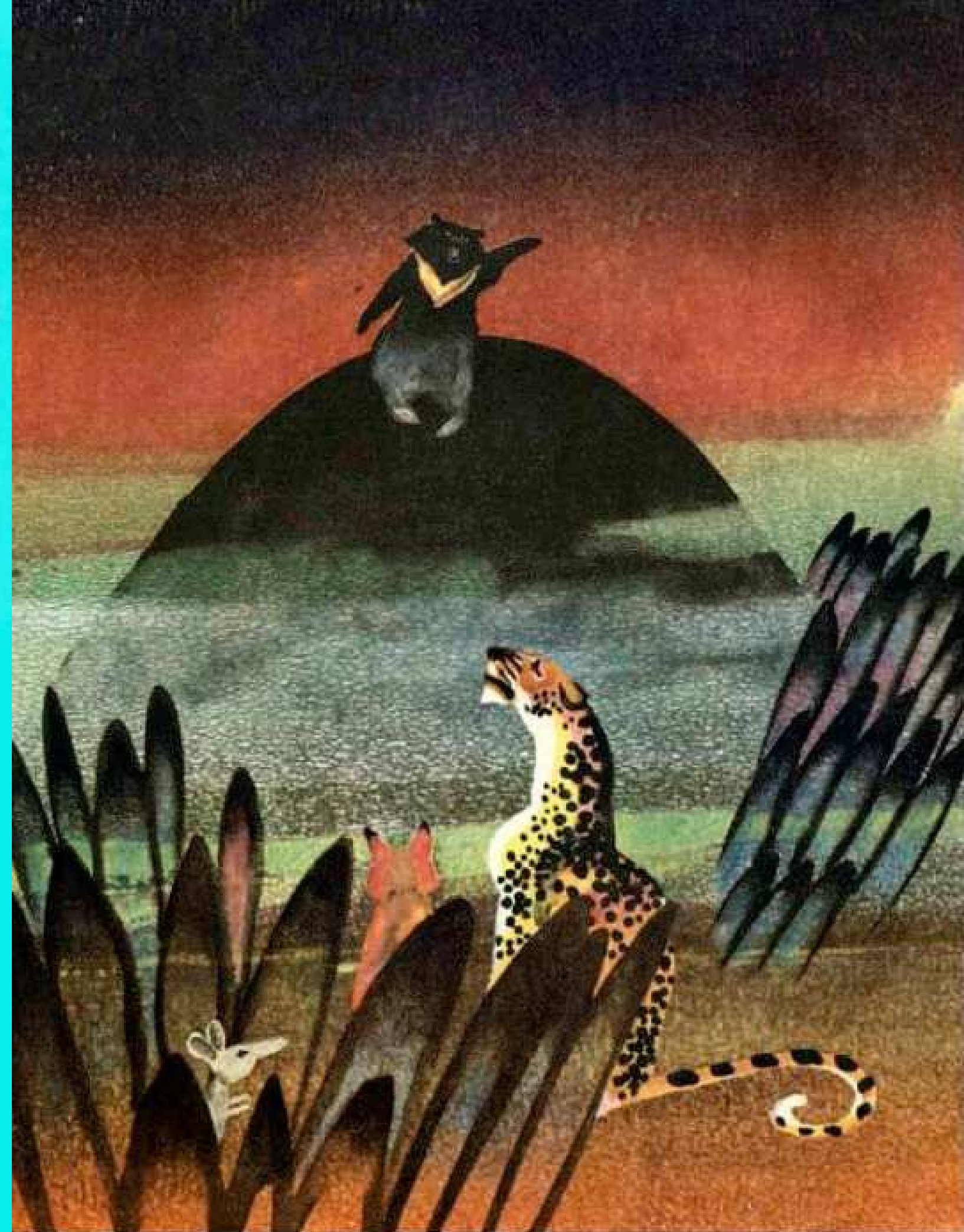
מתוך American Indian Mythology
עלִיס מריוט – קרול ראכלין
1972

היה זה כבר מזמן. חיות וציפורים דיברו עדיין באותה שפה והאדמה הייתה כל כך חדשה שעוד לא היה עליה אור. חושך היה סביב והחיות לא יכלו לראות מי צריך לצוד את מי. ועל האפים השבורים והחבורות אין מה לדבר.

הדוב הלך פעם ביער, נתקל בשורשים בחושך ונפל על הארץ לכל אורכו. ובזמן שקם נפלו המוקסינים מכפות רגליו. הוא חיפש בין השיחים, חיפש ובסוף מצא. אלא שאז באה צרה - הוא נעל את הימיני על רגל שמאל ואת השמאלי על רגל ימין.

הלך כך הדוב, חתנדנד ווצולע אבל לחלוץ ולהחליף את המוקסינים פחד, שמה הן יאבד אותם שוב. הלך כך הרבה זמן והתענה עד שפקה סבלנותו והתחיל לנהום:

"אינני יכול לסבול יותר! תנו לי אור! אני רוצה להחליף את המוקסינים!"
רק לכך חיכו ביער. כל החיות התחילו להתלונן:
"מספיק היינו בחושך! רוצים אור! אור!!"
כך קראו הרבה זמן והתלוננו אחד בפני השני. אלא שאז הבינו -
כך לא ישיגו אור.
ואז החליטו לכנס את וועידת החיות הגדולה, כדי לחשוב ביחד
איך לצאת מהצרה.
לועידה באו כל אלה שמצאו את דרכם אליה. בא סבא קויוט,
באה דודה אנטילופה קלת הרגליים, בא הצב, באה הנמלה
עם חברותיה ועוד הרבה חיות אחרות.
כולם ישבו, העבירו מקטרת במעגל, חיכו מי יתחיל לדבר, כי
עדיין לא היה להם מנהיג. ואז בחרו מנהיג - היגואר.

הם דנו כך ודנו אחרת אבל לשום מסקנה לא הגיעו. ואז קם האופוסום הגוץ, שחיכה עד שכולם יגמרו לצעוק, ואמר: "למה לחשוב הרבה. למי זנב יפה יותר מזה שלי? לאף אחד. לכן אני צריך ללכת. אסתיר את השמש אצלי בתוך הזנב ואף אחד לא יחפש אותה ולא ינחש שהיא שם." והוא יצא לדרך.

קצה העולם אינו קרוב. הרבה זמן הלך האופוסום והרבה מראות עבר. ראה את בעל האש - מאסאובו הנורא. ראה דרקון המים באלולוקונגה, שמוריד גשם על הארץ. ואת הארנב הנוכל, שיכול לקבל כל צורה שרק ירצה, גם אותו ראה. וככל הרחיק מזרחה כך אור חזק יותר ניכנס לעיניו.

ראשון התחיל לדבר הנקר.

"אנו, הנקרים, מזמן מעבירים מידע זה לזה, מודיעים זה לזה על כל הנעשה ביער. מהקרובים שלי שמעתי שליד המים הגדולים, בקצה העולם, חי שבט עצום, ואצלם ישנה השמש. מסתבר שאצלם יש עודף אור ואצלנו אין אפילו חתיכת אור קטנה. אולי לבקש שיתחלקו איתנו?"
"למה שיסכימו להתחלק אתך!" קרא השועל "אם הם חטפו את כל השמש סימן שהם חמדנים. לא יתנו לנו. צריך לגנוב אצלם את האור, וזה הכל!"

"לגנוב! לגנוב!" התחילו לקרוא כולם.
האוויר השחור צלצל מרוב צעקות.
ואחרי גמרו להרעיש התחילו לחשוב מי מהם החזק והזריז ביותר, ומי צריך ללכת ולהביא את השמש.

האופוסום לא רגיל היה לאור חזק כזה והוריד יותר ויותר את עפעפיי עיניו. אך למרות שהלך בעיניים כמעט עצומות הוא לא סטה מדרכו.

בסוף הגיע למים הגדולים. שם ראה – רחוק יותר לא יכול ללכת. אין לאן. כאן קצה העולם. והשמש קרובה, אפשר לגעת בה ביד. האופוסום הביט סביב – אין נפש בסביבה. הוא שבר מהשמש חתיכה מה שיותר חמה, הסתיר אותה בזנב ויצא בדרך חזרה. הלך עליז "עכשיו ישמחו כל החיות!" אך פתאום הרגיש שמשהו צורב לו.

"מה קורה?" חשב "כשהלכתי אל השמש לא היה כל כך חם." הוא הסתכל אחורה ונבהל:

במקום המפואר,

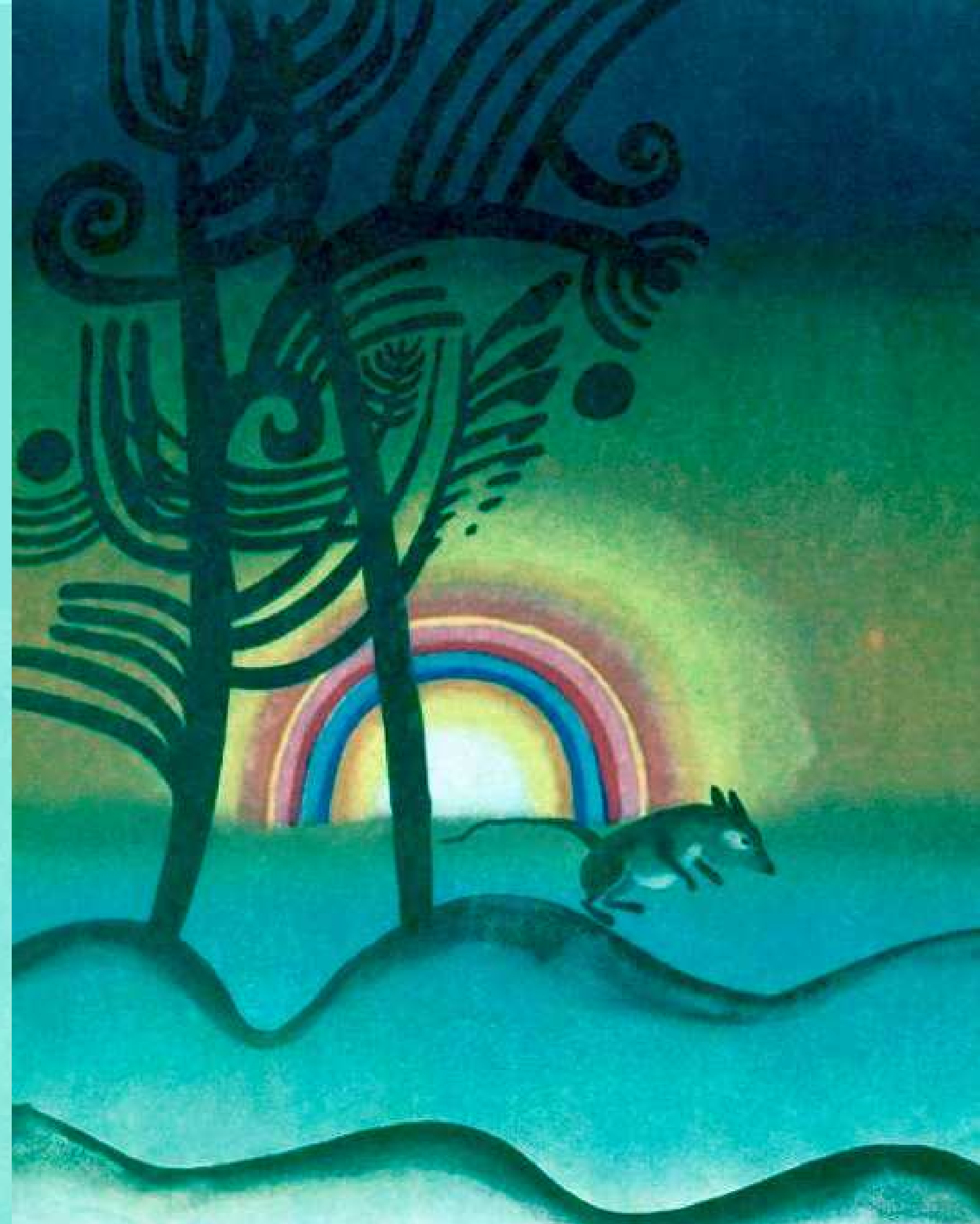
במקום היפה,

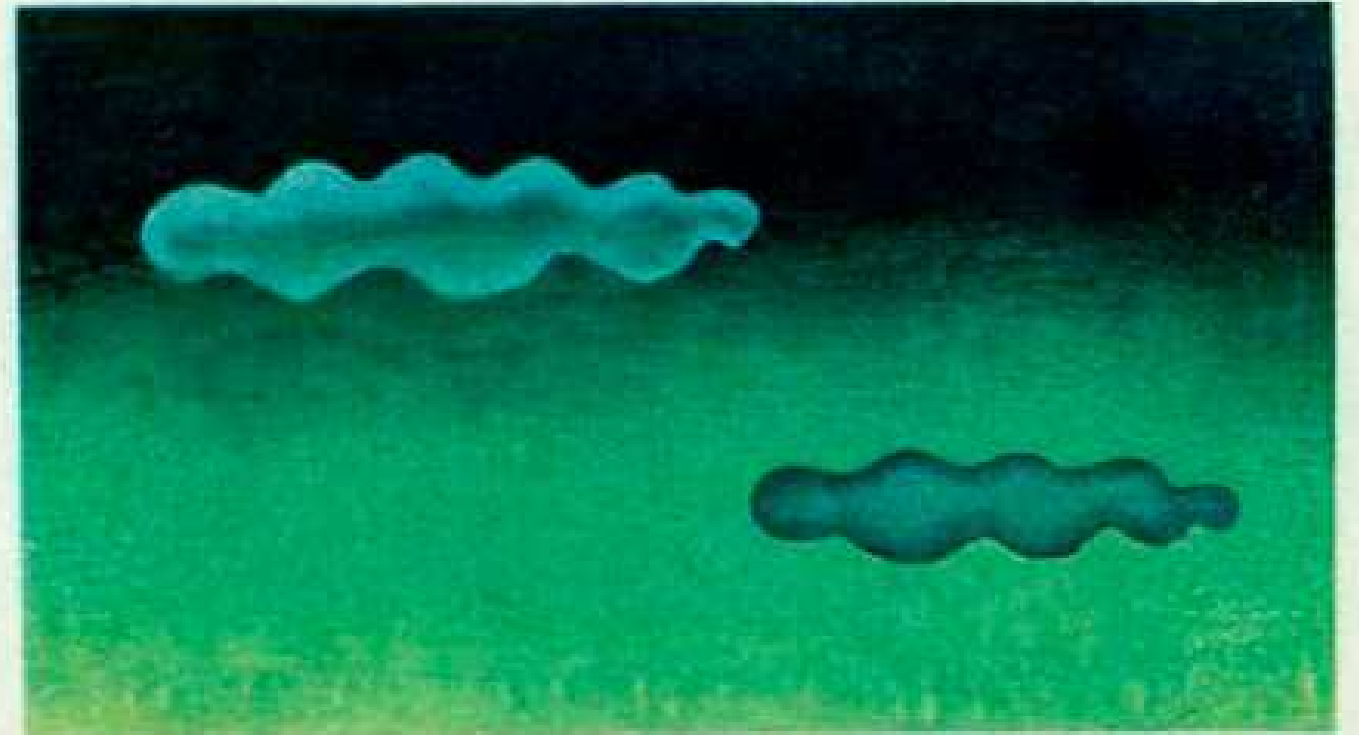
במקום הזנב המטופח

נותר מין גדם חלק!

רק עכשיו הבין האופוסום מדוע נעשה לו כל כך חם. השמש
חרכה את כל הפרווה שלו ומהזנב הערום קפצה.. ונסה עכשיו
לחפש אותה!
הצטער האופוסום אבל היה כבר מאוחר. נאלץ לחזור ללא אור.
וכך הוא נשאר עד היום. מתהלך עם זנב ערום, בלי פרווה.
מהאור החזק העיניים שלו נעשו כמו חריצים צרים. ואת השמש
הוא לא סובל. האופוסום הגוף יוצא מביתו רק בלילות.
החיות היו מדוכאות כשהאופוסום חזר.
"הנה" אמרו "האופוסום נשאר בלי הזנב היפה שלו, ואנו עדיין
יושבים בחושך."
"אל תדאגו" התחיל לעודד אותם הנשר "עכשיו תורי לעוף
ולהביא שמש. אבל אני אהיה יותר ערמומי מהאופוסום.
והוא עף.
באוויר, כמובן, אפשר להגיע מהר יותר עד השמש. הנשר הגיע
וראה - השמש יושבת בקצה העולם.

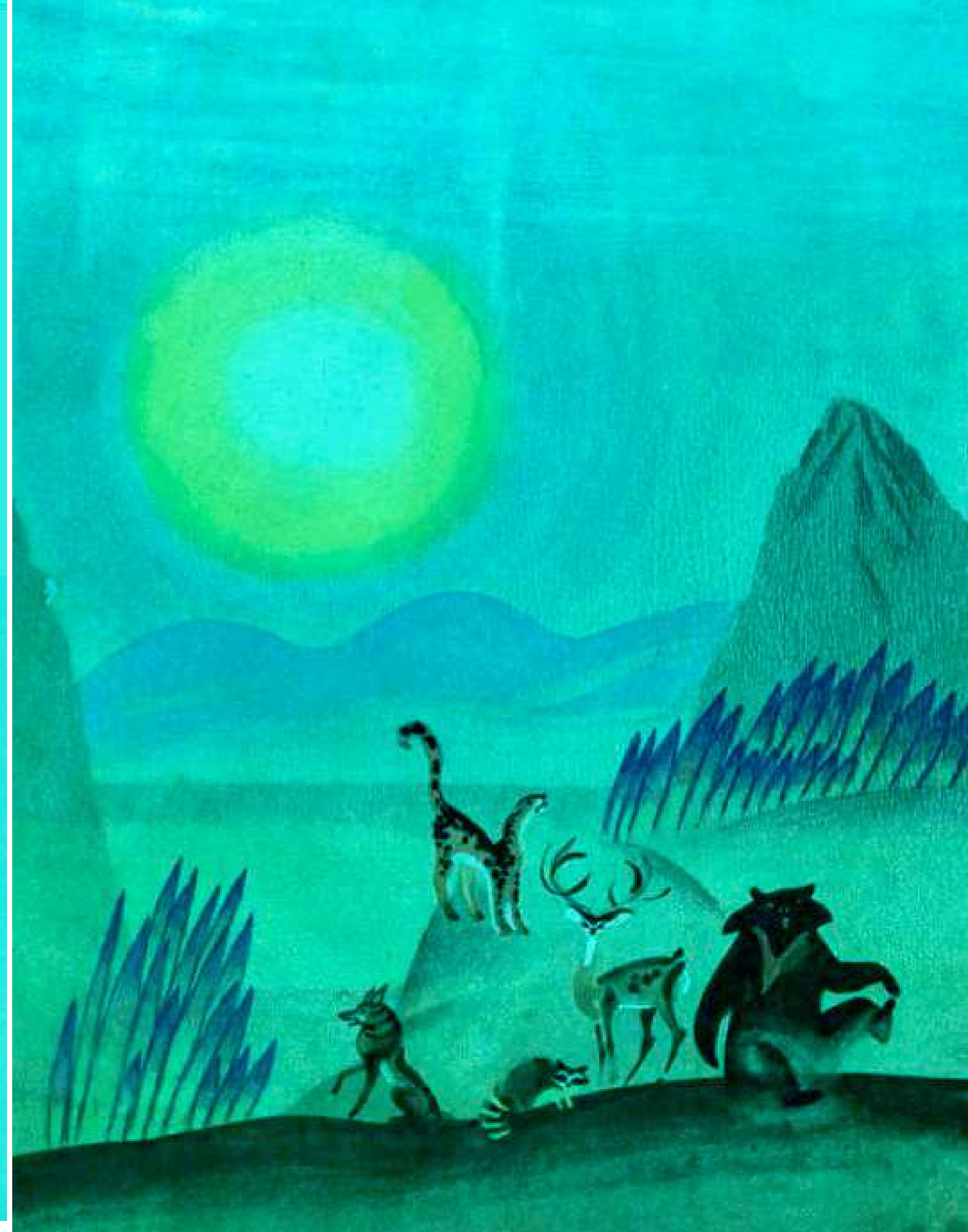

מסביב לה ויגוואמים רבים וחיילים עומדים כמו קיר. על ראשיהם נוצות מתנפנפות ובידיהם טומהוקים מוכנים לקרב. הנשר לא ניגש לשמש. הוא לא יכול היה לגבור על החיילים. ואלה לא חשבו כלל להביט לשמיים.

רק זה נחוץ היה לנשר. הוא התרומם לגובה רב ושם קיפל את כנפיו ונפל כמו אבן למטה. וכשעבר ליד השמש שבר ממנה חתיכה גדולה ושוב פרש כנפיים ועלה למעלה, גבוה, גבוה, איפה ששום חץ לא יוכל להגיע. הוא התנשף, שם את השמש הגנובה על הצוואר. אין מקום טוב יותר. קצת צורב, אבל אין דבר, סובלים. הוא עף ופתאום מרגיש - נעשה לו קצת קריר. הוא הביט הנה והנה ולא ראה סיבה לכך. ועכשיו לא רק קריר, אלא קר ממש. "אא" אמר הנשר "כנראה הנוצות על צווארי נחרכו." וכך באמת קרה. לא רק נחרכו, אלא נשרפו כליל. ומהשמש אפילו סימן לא נשאר.

נשר המסכן נאלץ לחזור ללא כלום ומאז הצוואר אצלו ערום.

החיות הורידו את אפיהם – האח אופוסום הלך, לא הביא ולא כלום.
האח נשר עף – גם הוא לא הצליח. אם כבר האמיצים והזריזים
שביניהם לא הצליחו להביא אור, מאין תבוא הישועה?
ופתאום קול דקיק עונה מהעשב:
"מה שגבר לא יכול בכוח, הנקבה תעשה בשכל."
השתוממו מאוד החיות.
"מי שם מצפצף כך בעשב?"
"אל פחד. זו רק אני, סבתא עכבישה" עונה הקול "אני רואה שהגיע
זמן לעזור לכם. אצליח - טוב. ולא אצליח - הפסד לא גדול. זקנה
אחת פחות בעולם."
סבתא עכבישה יצאה ממסתור העשב שלה ומיד ניגשה לעבודה.

היא הוציא חתיכת חמר גולמי, עשתה ממנו עיסה, לשה ולשה ובסוף הכינה קערה קטנטונת. חיכתה עד שהקערה תתייבש בשמש ואחר כך יצאה אתה לדרך. וכדי לא לתעות בדרך חזרה, טווה חוט אפור דקיק-דקיק, ארוך-ארוך, שנמשך כל הזמן אחריה. כמה זמן הלכה סבתא עכבישה איש לא יודע. כנראה הרבה. באותו הזמן הדוב התרגל למוקסינים ההפוכים שלו. וכפי שנעל אותם על הרגליים במהופך כך ממשיך להתהלך עד היום. סבתא עכבישה הגיעה בסוף לקצה העולם. רואה, סביב השמש הרבה שומרים עומדים. חיה לא תוכל לגשת לשמש וציפור לא תעוף מעל המשמר. עומדים חיילים עם קשתות. יהרגו במעוף כל ציפור.

אלא שהעכבישה היא לא חיה ולא ציפור. ומה אכפת להם חרק קטן. בשקט, על קצות הבהנות ניגשה סבתא לשמש, הורידה ממנה חתיכה קטנה, ושמה מהר לקערת חמר שלה. ואז החזיקה בחוט האפור שהשאירה בדרך, ובין העשבים והדשא הלכה בשקט הביתה. הביאה שמש לחיות. מאז עברו שנים רבות. החיות התחלקו כבר לחיות יום וחיות לילה והתחילו להלחם זו בזו. אבל עד היום יודעים ביער שקורי העכביש דומים לשמש. ובהם, בדומה לקרני שמש, נמשכים חוטים דקים לכל הכיוונים.

ואצל האינדיאנים מקובל שקערות חמר רק נשים עושות. הן מכינות אותן ולפני שמכניסות לאש נותנות להן להתייבש בצל, כפי שעשתה פעם סבתא עכבישה, שהשיגה לכולם את אור השמש.

